

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 31 lipca 2019 r.

Pozycja 146

POSTANOWIENIE

z dnia 8 maja 2019 r.

Sygn. akt Ts 3/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski – przewodniczący i sprawozdawca
Stanisław Rymar
Małgorzata Pyziak-Szafnicka,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 14 marca 2019 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.J.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnąć zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 16 listopada 2018 r., wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 29 grudnia 2018 r. (data nadania), M.J. (dalej: skarżący) zarzucił, że:

1) art. 130 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.) „w zakresie zwrotu «jeżeli od pisma nie uiszczono należnej opłaty»” jest niezgodny z:

a) art. 30 w związku z art. 77 ust. 2 (w skardze błędnie oznaczonym jako art. 77 ust. 1) w związku z art. 45 ust. 1,

b) art. 47 w związku z art. 77 ust. 2 (w skardze błędnie oznaczonym jako art. 77 ust. 1) w związku z art. 45 ust. 1,

c) art. 45 ust. 1,

d) art. 77 ust. 2,

e) art. 31 ust. 3,

f) art. 32 ust. 1 i 2,

g) art. 2

Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

2) art. 370 k.p.c. „w zakresie zwrotu «nieopłaconą»”, jest niezgodny z wyżej wskazanymi wzorcami kontroli, a dodatkowo z art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Skarżący zarzucił, że w wyniku zastosowania art. 130 § 1 i art. 370 k.p.c., „nie doczekał się” rozstrzygnięcia swojej sprawy o ochronę dóbr osobistych. Jego pozew został bowiem zwrócony z powodu nieuiszczenia należnej opłaty. Wprawdzie – jak zauważył skarżący – ustawodawca wprowadził instytucję zwolnienia od kosztów, jednak w jego wypadku prawo ubiegania się o to „było prawem *de facto* martwym”. Kryteria zwolnienia są blankietowe,

a przez to dowolnie interpretowane. Z powyższych powodów – jak podniósł skarżący – art. 130 § 1 i art. 370 k.p.c., wbrew zakazowi, o którym mowa w art. 77 ust. 2 Konstytucji, uniemożliwiły mu ochronę godności i dobrego imienia na drodze sądowej (art. 30, art. 45 ust. 1 i art. 47 Konstytucji). Zakwestionowane w skardze regulacje naruszają także zasadę równości wobec prawa, ponieważ uzależniają rozpoznanie sprawy przez sąd od spełnienia kryteriów ekonomicznych. W ten sposób „szykanują osoby niezamożne, których nie stać na proces” (art. 31 ust. 3 i art. 32 Konstytucji). W piśmie procesowym stanowiącym odpowiedź na zarządzenie sędziego Trybunału z 24 stycznia 2019 r. skarżący podkreślił, że zaskarżone przez niego przepisy prowadzą także do „zamknięcia prawa do skargi konstytucyjnej albowiem czynią niemożliwym spełnienie warunku koniecznego do jej złożenia”, tj. uzyskania ostatecznego orzeczenia (prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji).

Postanowieniem z 14 marca 2019 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 26 marca 2019 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu stwierdzając, że skarżący nie wyczerpał przysługującej mu drogi prawnej, o której mowa w art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.), albowiem od orzeczenia, z wydaniem którego wiąże naruszenie swych konstytucyjnych praw (tj. postanowienia Sądu Okręgowego w B. I Wydział Cywilny z 7 grudnia 2018 r., sygn. akt (...) o odrzuceniu zażalenia na postanowienie o zwrocie pozwu) nie wniósł – przysługującego mu na podstawie art. 394 § 1 pkt 11 k.p.c. – zażalenia. Tym samym nie uzyskał orzeczenia spełniającego warunki określone w art. 79 ust. 1 Konstytucji.

W zażaleniu z 24 marca 2019 r. złożonym w Trybunale 1 kwietnia 2019 r. (data nadania) skarżący zarzucił, że postanowienie Trybunału Konstytucyjnego jest „chybione, albowiem nie uwzględnia okoliczności szczególnej (...), która zwalnia (...) [go] po myśli [a]rt. 79 ust. 1 Konstytucji od obowiązku” wyczerpania drogi prawnej, a przez to uzyskania orzeczenia spełniającego warunki określone w tym przepisie ustawy zasadniczej.

Skarżący wyjaśnił, że od wniesionego zażalenia musiałby uiścić opłatę, w istnieniu której upatruje niekonstytucyjność zakwestionowanej normy.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał rozpatruje zażalenie w składzie trzech sędziów na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Rozpoznając zażalenie bada zakwestionowane postanowienie pod kątem prawidłowego zidentyfikowania w nim przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają podstawy odmowy nadania skardze dalszego biegu.

W złożonym środku odwoławczym skarżący nie wziął pod uwagę tego, że wynikająca z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowana w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, przesłanka wyczerpania drogi prawnej powoduje, iż skarga konstytucyjna jest środkiem nadzwyczajnym i subsydiarnym, który przysługuje „dopiero wówczas, gdy skarżący nie ma już jakiegokolwiek możliwości uruchomienia dalszego postępowania przed sądem bądź organem administracji publicznej w swojej sprawie” (zob. postanowienie TK z 28 lutego 2012 r., sygn. SK 32/10, OTK ZU nr 2/A/2012, poz. 21). Dopóki bowiem „nie została wyczerpana droga prawna, nie można ocenić, czy mamy do czynienia z niekonstytucyjnością aktu normatywnego, jako podstawą orzekania, czy też z wadliwościami procesu stosowania prawa” (zob. postanowienia TK z:

28 listopada 2001 r., sygn. SK 12/00, OTK ZU nr 8/2001, poz. 267 oraz z 29 października 2002 r., sygn. SK 20/02, OTK ZU nr 5/A/2002, poz. 79). W swoich orzeczeniach Trybunał wskazuje, że wnoszenie skargi konstytucyjnej jest przedwczesne w sytuacji, gdy istnieje jeszcze możliwość rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu sądowym (zob. postanowienia TK z: 16 czerwca 2009 r., sygn. SK 22/07, OTK ZU nr 6/A/2009, poz. 97 oraz z 16 października 2002 r., sygn. SK 43/01, OTK ZU nr 5/A/2002, poz. 77). Wynikający z art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK obowiązek wyczerpania przysługującej w sprawie drogi prawnej uniemożliwia wniesienie skargi konstytucyjnej w związku z tymi prawomocnymi wyrokami, ostatecznymi decyzjami lub innymi ostatecznymi rozstrzygnięciami, które stały się prawomocne lub ostateczne tylko dlatego, że skarżący nie wyczerpał całego dostępnego toku instancji w postępowaniu administracyjnym czy sądowym bądź dlatego, że zrobił to niewłaściwie (zob. postanowienia TK z: 4 sierpnia 1998 r., sygn. Ts 55/98, OTK ZU nr 5/1998, poz. 85 oraz z 18 grudnia 2013 r., sygn. Ts 120/12, OTK ZU nr 6/B/2013, poz. 579).

W tym stanie rzeczy Trybunał – na podstawie art. 61 ust. 8 u.o.t.p. TK – nie uwzględnił zażalenia.